

Még jelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évkönyvre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordatca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmod sorot 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. Lejegydíj.
Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agen (Stadt-Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stutig.
Nyilatkozik: soru után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez küldendő.
Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendőek be.

Jól értelmezik-e a bíróságok a székelyföldi urbériség tárgyában a pótrendeletet?

VI.

Ha a pótrendelet czélja az lett volna, hogy a mi a Cziráki összeírásba be van vezetve, az mind urbériségnek ítéltessek, nem állított volna fel a székelyörökség bizonyítására kivételes pontokat: 2., 3., 6., 9. §§. nem ígatta volna a törvény külön czikkbe azt, hogy az urbéri összeírásba bevezetés még csak vélelem, míg azzal ellenkező nem bizonyítottatik; nem hivatkozott volna az 1847-ik és 1848-ik törvényekre; nem figyelmeztette volna a bíróságokat arra, hogy a kétes szabályok megoldásánál az irányelveket, azokból, mint alkotmányos törvényekből kell meríteni.

Azt tanítják a törvénytudósok, hogy arra, miszerint a törvényt az egyes esetekre helyesen lehessen alkalmazni, nem elég a törvénynek leírt szavait gépiesen, elméletileg felfogni, hanem szükséges annak értelmét minden oldalról kikutatni, s a törvényt magyarázat azon kulcsával, mely az igazság kikeresése végett a bíró kezébe adott, a jogviszonyok és minden jogi tekintetek figyelembe vételével, minden oldalról, a legapróbb szálókig kifejtetni.

Ha a peres eseten kívül hozhatna a bíró a törvény ereje felett ítéletet, áthágná körét, s bevágna a törvényhozó hatalom hatáskörébe. A bíró feladata, az elébe került peresetekben, és nem általános elvek felett ítélni. A felsőbb bíróság joga, hogy ha az alsó bíróság által visszautasított pereset elébe fölvetik, a keresetjogot megállíthassa, ha azt törvényesabban igazoltnak találja; ő jogosult arra, hogy az alsó bíró ítéletét megváltoztassa, vagy megsemmisítse, de nem áll jogában az, hogy az alsó bírónak szabályul kiadja, miszerint: köteles a törvényt az elébe került peres esetre akként alkalmazni, úgy magyarázni, a mint azt a felső bíró egyénileg véleményezi.

Az alsó bíró egyéni nézete, meggyőződése éppen oly független, mint a felső bíróé. Ha abban állana a bírói függetlenség gyakorolhatása, hogy a jogelvet magát is, mely alkotmányosan elfogadtattott, és mely abból áll, hogy a törvénynek visszatartott ereje nem lehet, gyakorlatilag érvényesíthesse; hogy a törvényeket belátása, vagy politikai nézete szerint magyarázhatta, azoknak irányelveit maga állíthassa meg; úgy a bírói hatalom kezére kerítené magát a törvényhozó hatalmat, az alkotmány fölébe helyezné magát s a nép helyét foglalná el, mely pedig nem őt tette képviselőjévé.

A bírósági hivatalok pertárát forgatva méltánylattal, és tisztelettel párosult elismerés nyilvánítására kötelez mindenkit, azon észrevétel, hogy a magos curia tanácsosai közt jogtudományi pályájuk és tudományos dolgozataik által magokat országosan ösmeretessé tett, kitűnő képzettségű szakfőnököket talál; de ha figyelembe vesszük a bírói ügyvitel tárgyában 1869. május 1-én kiadott igazságügyminiszteri utasítás nyomán, a magas

curiánál a tanácsulések mikénti berendezését az 1871-ik év utóbbi feléről úgy találjuk, hogy a tanácsok tagjai változnak, félévi időtartam szerint. Az utasítás következtében, az urbéri tanácsban jelesen három erdélyi és négy magyarhonit tagot lehetett számlálni, kik közt székely ember — pedig létezik a tanácsosok közt olyan is — nem találtatott.

A tett tapasztalatok azon észrevételre vezetnek, hogy nem elég a törvény szövegét a papíron tudni, hanem mulhatatlanul szükséges a népek, melynek jogviszonyaiból felmerült peres eseteknél a törvény alkalmaztatik, keblbi sajátságos viszonyait, jogtörténelmi múltját, szokásait, erkölcsöit ösmereni. Ugyanis a classikai ó-kor azt fedezte fel, s a történelem azt igazolta, hogy a törvénynek életét a szellem, és azon szokás vagy felfogás adja meg, melyből a lélek sajátságai képződnek, már pedig ha a bíró nem avatottja a nép jogtörténelmi múltjának, viszonyainak, a legjobb szándoka s a legjobb törvények mellett is, igazság helyett jogszerelem és igazságtalanság születhetik; s ha a törvényt erejéből kivetkötött szokás jön létre, az a törvény megtartása feletti örködés hiányának tulajdonítható, mit jól rendezett államban megszenvedni nem szabad.*)

Az államban legfontosabb feladat, a jogok szentségét, a törvények tiszteletét érvényben tartani; a személyszabadságot, a szerzett-törvény által adott és biztosított vagyont védeni, kivált képviselői államban, melynek feladata, a jog uralmát megvalósítani. Oly törvény és igazságszolgáltatás, mely a magánvagyon és szerzett-jogokat sértetni megengedje, nem fér egybe az állam semminemű fogalmával: valamint érely nélkül nagy férfiak, úgy jogok tisztelete nélkül nagy nemzetek nem léteznek, s maga a társaság se állhat fenn; ezt a latin közmondás így fejezi ki: justitia est regnorum fundamentum. Ennek érvényét szerezni a koronás király nevében igazságot szolgáltató bíróságok feladata; mire annál biztosabban kell számítani, mert az egyéni szabadságok és minden politikai jogok élvezete, az alkotmányváltoztatással az addig alkotmány sánczain kívül állott néposztályra már kiterjesztve lévén, fel kell tenni, hogy a jog eszméje nállok is megfogamozott, s elég érétték a jogok tiszteletben tartására, s helyes elvek szerint megbíráhatására.

Ilyen eshetőségek törvényhozásunk figyelmét sem kerültek ki; mert az 1869-ki IV. tezik 19-ik §-ában gondoskodott arról, hogy a bíró a törvény és a törvény alapján keletkezett s kihirdetett rendeletek és törvényes szokás szerint köteles eljárni; az 1871-ki VIII. tezik 5. §. szerint pedig az igazságszolgáltatásra legfelsőbb felügyelet joga koronás királynak illeti, melynélfogva, felelős igazságügyi minisztere által a bíróságok pontos és szabályszerű ügykezelése felett örködik; a tapasztalt hiányok kijavításáról gondoskodk, az ügy általános érdekében vagy egyes panaszok esetei-

*) Lásd Suhajda: Anyagi Magánjog, Lap 32.

főkapitányát börtönben zsinorral megfojtották. Ki tette?... az irodéak. Barcsai Gáspár uram ártatlan!... Rákocznak is volt Gaudi András... köpeny kell minden nagy hóhérnak!... Ismerjük egymást jó nagy uraimék!... Istenemre a díjt ti fogjátok fizetni és a mit föztek annak ti isszátok meg a levét!... de most gyorsan... erélyesen, cselekedni kell!...

Tollat ragadott... irt... reányomta a fő-tiszti pecsétet, azután megzörrenti a hivatalos esengettyüt és a szolgálaton álló hajdu belépven komoly hivatalos hangon szól:

— Küldje kend a szombatos papot!... s midőn a hajdu távoznék még egyszer reczítálja, hogy csak gyors és határozott eljárás mentheti meg a hazát, azután az asztra hajol, a hivatalos irományok rendezésébe mélyed, s midőn halkán nyilék az ajtó s a szombatos pap belép, mintha észre sem vette volna a belépőt, hivatalos buzgalommal olvassa:

— Blank Sámuel izraelita, varsói uzorás és szatócs, mintegy 38 éves, közép termet, hosszukó arcz, hegyes orr, kondor vörös hajzat.

— A nemzethes ur mintha épen írásból olvasná — szól a szombatos pap, nem akarván elárulni megütközését.

— Épen írásból olvasom atyafi.

— Annak az írásnak mi köze van hozzám?

— Rosz fát tettél a tűzre.

— A nemzethes ur meg tudja azt igazítani.

— Hm... hm... megbilincselve haza kel-

lene hogy kísértésselek!

— A thekitetes ur azt is megigazíthatja.

Ha haza kísértet, szolgálatomnak nem veszi több hasznát!...

ben a szükséges adatok felterjesztését elrendeli, s végül a visszaélések megvizsgálása és megtorlása aránt intézkedik.

Legujabb táviratok.

Zágráb, apr. 20. A miniszterium azon biztosítása, hogy Horvátország a bécsi világtárlaton Szt. István koronájának keretében különvált csoportot képezend, tetszéssel fogadtatott, s elhárított minden akadályt az országos bizottság utjából. — A rakoviczai zendülés vizsgálata az itteni megyei törvényszék előtt befejeztetett, s a végvárgyalás legközelebb szintén lefolyik.

Moszkva. Egy orosz-francia szövégű lap fog itt megjelenni, melyben Oroszország legkitűnőbb hírlapirói fognak dolgozni; ezáltal az orosz közvéleményt meggyőzni arról, mennyire közös érdekei vannak Orosz- és Franciaországnak.

Róma. A hadügyér fegyver alá hívta az összes egyeves önkényteseket. Táborokba fognak szállani, nagy fegyvergyakorlatokra.

Bukarest, apr. 20. A buzeni esküdtzék — miután az ártatlan zsidókat elítélte, — a zsidóság ellen izgatottak mind felmentette. Az amerikai konsul az elítelt zsidók azonnali szabadon bocsátását követelte.

Sz. Péterváry, april 19. Sándor czár aggodalmait fejező ki a galicziai kiegyezés következményei fölött.

Berlin, apr. 19. A „Nordd. Zig“ egész határozottsággal megczafolja azon hírt, mintha Berlinből ultimátum-féle jegyzék küldetett volna Versaillesba. Valótlanok mondja az ily, mintha a Francia- és Németország közti viszonyokban feszültség állt volna be. A fentebb említett lap kiemeli, hogy a francia kormányál lévő német követ, Arnim, jelenleg Berlinben időzik.

Berlin, apr. 20. A „Nordd. Allg. Zig“ még egyszer constatálja, hogy a „Daily Telegraph“ sensationális híre teljesen valótlán, s hozzátézi, hogy az illető beszéd Németországban nem igen tetszett, a francia hadi budget magassága óvatosságra int. A mi magunktartása a szerint lesz irányadó. Közeli érdekünkben van, hogy a jobb kezeséretté idő előtt ne adjuk fel, — tehát a megállást hosszabbra nyújtsuk, mint a mennyire az kedvező viszonyok közt szükségesnek mutatkoznék.

Páris, apr. 20. Thiers hírszerint vonakodott kihallgatáson fogadni Bamberger Hnriket (a francia bank administratorát) ki Berlinből egy ottan elfogadott pénzügyi tervvel tért vissza Párisba. A francia kormány nem helyeslehet ily magán egyének által kezdeményezett alkudavásokat. — A párisi és londoni Rothschild-házak előlegeket nyújtottak a spanyol kormánynak, hogy azt jelen pénzügyi zavarából kisegítsék.

Somssich Pál végjelentése

a képviselőház utolsó ülészakaról.

(Folytatás.)

A lefolyt 3. ülészak eredménye a következő: Az 1872. évi állam költségvetéséről szóló X. t. czikkben következő összegek állapítottak meg; 1. rendes kiadásokra 161.959,503 ft, 2. rendkívüli kiadásokra 70.249,891 ft, 3. hitel-miveleti és pénztári kiadásokra 64.787,675 ft.

— Igazad van!... szolt gyorsan Bikszádi István uram, mintha csak akkor villant volna az eszme agyában s félrevezetvén a becsületes izraelitát egy ablakmélyedésbe, titkolózva folytatta:

— Sámuel gazda van-e nagy és éles késed?

— Vadászkést ért a nemzetes tekintetes ur?

— Tör, gyilkos vagy vadászkés, a mit jobban tudsz forgatni!

A zsidó övéhez kapott, jobb oldalon talárájt végigsimitotta s elkezdett hunyorgatni, mintha attól félne minden pillanatban, hogy bogár repül a szemébe.

— Nos — folytatta Bikszádi István uram — mi volna az ára egy emberéletnek?

— Attól függ az ember mekkora.

— Az ember rab... elátkozott pártút!...

híveidet többször szétugrasztotta... üldözte...

— Hát csak husz darab Kazimir arany és az ur, az ő szájának tűzével megemészthette üthet!...

— Im tiz arany foglaló, a többit a végzett munka után; de most egy lépést sem mozdulsz ebből az ablakmélyedésből.

Bikszádi István uram ismét csöngetett s a belépett hajduknak megparancsolta, hogy a két legjobb hátiparipát rögtön megnyergelje.

Blank uramnak alig volt annyi ideje, hogy talárja alá nyulván megtapogassa, ha törének éle és hegye köszörülve van-e? midőn a paripák már megnyergelve a lépcső előtt tomboltak. Bikszádi István uram maga előtt tolt és nyomban kísérté bérenezet. Leérkezvén az udvarra azonnal nyergre vetették magukat és gyorsan elváltakak Görgényi várá felé.

Összes szükséglet 296.097,060 ft. Ezeknek fedezete: 1. rendes bevétel 157.939,597 ft, 2. rendkívüli bevételek 12.080,122 ft, 3. hitel-miveleti fedezet 83.836,320 ft. Összes fedezet 252.947,039 ft.

Mutatkozó hiány: 1. A rendes kiadások fedezetében 4.928,906 forint, 2. a rendkívüli, és 3. a hitel-miveleti és pénztári kiadások fedezetében 39.121,124 ft. Összes hiány 44.050,030 ft.

Ezen összegből 18.083,399 ft az 1871. XLVI-dik t. cz. alapján felvett kölcsönből rendeltetvén fedezetelni, az ezen fölül fenmaradó hiány 25.966,631 ft. E hiány, a költségvetési törvény értelmében, függő adósság által fedeztetik.

Érdekessnek tartom kiemelni; hogy az 1872. évi költségvetésben a rendes és rendkívüli kiadásokat együttvéve: A vallás-, közoktatás- és közművelődési czelokra 3.732,171 ft. Az igazság-kiszolgáltatásra 10.681,437 ft. Közlekedésre (vasutak építését ide nem számítva) 9.000,420 ft. A földmívelés-, ipar, és kereskedelmi tárca szükségleteire 11.897,338 ft. Honvédelmi 7.866,792 ft szavazatot meg. Vasuti és a flumei kikötői építkezésekre, továbbá a bada-pesti dunarész szabályozására ugyis az állam vagyonban, vagy mint államjóságokba, államerdőkbe és bányákba leendő befektetésekre és egyéb gyümölcsöző beruházásokra 43.801,715 ft fordítatik.

Meg kell még azt említenem, hogy az 1872. évi költségvetésben legelőször fordulnak elő a határőrvédői előirányzat szükségletei, bevételei és közigazgatási kiadásai; valamint azt, hogy a képviselőház könyvtára 4320 ft 70 kr-áru jeles munkákkal gyarapított.

Ezen ülészakban a miniszterelnök beadott 2 törvényjavaslatot: ezekből szentesítettelt 1. u. m. a határőrvédők után vállalandó közös költségek arányáról szóló; függőben maradt 1. u. m. az 1849. IV. t. cz. 3. 4. és 5. §-nak módosításáról szóló.

A honvédelmi s birodalmi véderő emelésére beadott 4 t. javaslat, 1 pedig a 2-ik ülészakról maradt; ezekből szentesítettelt 3, ugymint: 1) a honvédszázaljak szaporításáról; 2) az 1872. évben kiállítandó hadseregi s tengerészeti ujonczok s póttartafélek megajánlásáról; végre 3) az 1869-ik évi népszámlálás alapján megajánlandó ujonczok számának megállapításáról szóló; függőben maradt 2, u. m.: 1) A hosszasan szolgált altiszteknek a közszolgálatban való alkalmazásáról, és 2) a m. kir. honvédségi ludovica akadémia felállításáról szóló t. javaslat.

Pénz- és adó-ügyekre vonatkozólag beadott 20 törvényjavaslat; az előbbi ülészakokból fenmaradt 4. Ezekből szentesítettelt 15, u. m.: 1) A fővárosi nagy körutról, a 3 bányautozat kiágazásról s az ott felelemelő építkezések adómentességéről. 2) A Pestváros által felveendő kölcsönnek adó- és bélyegmentességéről. 3) A 30 millió államkölcsön felvételéről. 4) A földadóról szóló 1860. XXV. t. cz. érvénye meghosszabbításáról. 5) A házadóról szóló 1868. XXII. és 1870. LI. t. cz. érvénye meghosszabbításáról. 6) A jövedelmi adóról szóló 1868. XXVI. t. cz. hatályának meghosszabbításáról. 7) A személyes kereseti adóról szóló 1868. XXIV. és XXXIV. törvények meghosszabbításáról. 8) A dohányjövédéről szóló 1868. XIV. t. cz. érvénye meghosszabbításáról. 9) A bor és hus fogyasztási adó törvények és szabályok módosítása és ezek érvényének meghosszabbításáról. 10) A cukor-adóról szóló 1868. XX. t. cz. hatályának meghosszabbításáról. 11) A bélyeg és illetékek, s a díjak irán fenálló szabályok érvénye meghosszabbításáról. 12) A pénzügyi bíróságoknak Horvátországban ideiglenes fenntartásáról. 13) Az 1872. évi jan. és febr. havakban viselendő közterhek és fedezendő kiadásokról. 14) A köz-törvényhatóságok közigazgatási árva- és gyámhatósági költségeinek ideiglenes fedezéséről, és végre 15) Az 1872-dik évi állam-költségvetéséről.

Függőben maradt 9, u. m.

1) Az államtisztviselők nyugdíjazásáról. 2) A szab. első dunagőzhajózási társulat jövedelme biztosításáról. 3) A földadó cataster kiigazításáról. 4) A horvátországi urbéri viszonyokból eredő költségek beszedéséről. 5) A dohányjövédők és természetéről. 6) Az 1870-ben létesített előlegezési hitelművelat kezelési költségeinek fedezéséről. 7) A közös hadügyminiszternek engedélyezett 300 ezer frnyi póthitelről. 8) Az 1869-dik évi közözügyi kiadásokra még fízetendő összeg fedezéséről, s végre 9) A Ferencz-csatorna engedélyokmánya módosításáról szóló t. javaslat.

(Folyt. köv.)

A képviselőház elnökének zárbeszéde

(1872. apr. 15-én.)

(Vege.)

Ily ideglázító és meglepő események hatása alatt méltán kelle kérdeznünk: hol keressük hát, hol találjuk meg azon biztos alapot, melyre nyugodtan és a siker reményével felelhetnünk jövőnket? Imondjunk-e a joguralomnak köztünk meghonosításáról, melytől elválva, az egyik fél győzedelmes diadalokat aratott, vagy melőzzük az egyenlőség és testvériség elveit, melyek a másik felett előbb porba tiportatni, azután önmaga ellen dühöngeni engedék.

TÁRCSA.

PÁRTKÜZDELMEK.

(Korrajz.)

Irtá:

Komáromy Ferencz.

XV.

Bikszádi uram irományaival magára maradt. Azon idő szerint nemes Csik-Gyergyó és Kászón egyesült székely közigazgatásánál ő volt a gépet mozgató leglényegesebb kerék. Mennyire irtódozott nyílt csatán a fegyver élétől, épen annyira jól tudta a tollat forgatni. Számító észszel, előrelátással bírt. Őtet nem riasztották vissza a főkirálybíró halogató rendszere s a főkapitány nyers kifakadásai. Tudta ő, hogy megoldása a nehez, a kétes vállalatoknak ő reá tartozik... tudta ő, hogy a bevégzett tény bevégzett tény marad, sőt, hogy a kellő időben és saját felelősséggel végzett nagy vállalatokat annak idejében nem csak elismerés, de jutalom is követi. Ehez járult, hogy félt a lázadástól. Csik-szent-domokosi kis birtokát, családját és saját életét féltette.

— Ezek a nagy urak — gondolta magában — érzékileg finnyás, kényes emberek!... főlányeg szerintük a látszat!... mesterségük az alakoskodás!... hányszor példalóztak, hogy Lázár István uram veszélyes ember... Lázár István uramtól menekülni kell és most... most... midőn a cselekvés örja ütött, az ártatlan szeretik játsznai most alakoskodnak... Bako Istvánt Marosszék

Valóban be kell látnunk és elszomorodva be kell vallanunk, hogy az emberiség e téren még mindig csak tapogatózik, és hogy nincs irányú, mely az óhajtott célhoz vezet. Utat biztosan megmutatná; mert az emberi nézetek s ezekből fakadó vágyak és remények ingadozó körét mindenfelé a családás ege fedi be, mely többnyire oly gonoszul játsza meg embereit, hogy éppen mikor kívánataikat teljesíti, akkor elégti ki őket legkevésbé, csak ekkor értetvén meg velők, mennyire különbözik az eredmény a valóságban attól, miután ők képezeletekben esengenek. Csakis egyetlen alap van, mely csalhatatlanul igaz, s melyen kívül semmi állandót felállítani nem lehet, s ez az erény, melyről a költő ép oly szépen és igazán énekl: „Minden államnak támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görbed.“ (Élénk tetszés.) Nem a lelketlen formák, nem a magashangzású izgató szavak: a tiszta erkölcs azon egyedüli biztos eszköz, mely a polgári társaságban boldogságra vezet.

„A betűi ő, de az eszme élte“ — az irásnak e szavai felett a történelem, az életnek e nagy mestere is tanúságot tesz. Nagy, hatalmas és boldog volt Róma mint köztársaság, és ugyanazon kormányzati rendszer alatt forradalmak által szétszaggatva az abszolutizmus járma alá került. — Nagy és hatalmas lett ismét az Antoniusok caesári korszakában, míg később ismét elsatnyult és végre barbárok prédája lett hasonló caesarizmus alatt.

Nagy és hatalmas lett Angolhon forradalmi által: — kifejtette és élvezte ezen nagyságát monarchico-aristocratikus institúciók által, míg más nemzetek hasonló kormány-rendszer alatt elveszték, vagy elcsenveztek! — Világos bizonyosága ez annak, hogy nem a forma, mely szerint, hanem a dolog lényege: miként kormányoztatik, ez dönti el a nemzetek sorsát! (Zajos tetszés.) — Míg tiszta erkölcs és őnzéstelen hazaszeretet lelkesíté Róma népét és kormányát, virágozott a birodalom úgy is mint köztársaság, úgy is mint császárság. — Midőn fényűzés, hiúság, élvezet, pufaság, önzés s tunyaság az erkölcselenségnek annyi más neveivel kerekedtek felül, s rágódtak az államnak ősök alapította tárházain: „Róma ledől és rabigába görbedt.“

Mentse meg az ég hazánkat ily romlottságtól, táplálja fiait kebelében az erkölcsiség erényeit, — óvja meg őket a viszálykodás és pártoskodás dühétől, egyesítse népeit a közöshaza szeretetnek magasos érzelmében, hogy ettől lelkesülve hazafiás öntudattal gyakorolják a küszöbön álló választásoknál nagyfontosságú jogukat, az alkotmányosság ezen legszebb attributumát s ne feledkezzenek meg arról soha: Miként Magyarország hű polgárainak a legeltérőbb nézetek mellett se szabad soha egymás irányában ellenséges állást elfoglalni; mert ez annyit tenne, a történelem tanúsága szerint, mint lerontani első sorban állami létünket, azután ennek romjai alá temetni el nemzetiségünket! (Zajos tetszés.) A számra csekély, de a gondviselés által sok szép tulajdonokkal felruházott magyar nemzetnek egyetlen talizmánja van, s ez az egyetértés, melyet egyik ősiünk oly szép hasonlatban ajánlt fiainak, egy csomag szorosan összefűzött vesztőt mutatván nekik, melyet a legerősebb férfi kezek se voltak képesek ketté szakítani, míg felbontva szétvá-

lasztott szálat mindegyikét, gyenge gyermekek könnyen tördelték szét.

Bizom a magyar józanságra, melylyel ezt meg fogja érteni, s be fogja láni, miként valamint egyetértés mentett meg a multban, ugy csak az egyetértés tarthat fenn bennünket a jövőben. (Tetszés.)

Ezen hitben és reményben veszek magam, elnök-társaim és a jegyzői kar nevében is bucsut a t. képviselőháztól. — Köszönöm a kitüntetést, melylyel megisztelték, a bizodalmat, melylyel megajándékoztak, és azon jóakaratot, melylyel istápolnak bennünket. Fogadja a t. ház ezért örökös hálaikat, kik részünkről forrón óhajljuk, hogy a gondviselés áldása vezrelje tagjait szerencsésen az élet viszontagságain keresztül.

S most már végzem beszédemet, mint mindig most is nyugaton hű kebelből fekadó felkiáltással: éltesse a mindenható szerencsés sokáig felséges urunkat királyunkat! (Az egész ház — a szélsőbal kivételével — föláll és zajosan éljeneket hangoztat.)

Éltesse, s családi örömmel halmozza el felséges asszonyunkat, mélyen t. királynénkat! (Lelkes éljenzés), éltesse és nevelje szépméremű felséges korona-örökösünket, és az egész királyi családot! (Élénk éljenzés.)

Boldogítsa Magyar-, Horvát-, Slavon- és Dalmát testvérozáságok népeit és dus áldásaival árasza el szeretett hazánkat! (Hosszasan tartó zajos éljenzés.)

KÜLFÖLDI HIREK.

Mint Konstantinápolyból jelentik, a sz.-pétervári amerikai követet 19-re várták oda Triestből. Ő Sherman tábornokot s Grantot Oroszországba kíséri el. A szultán saját yachtját helyezé azoknak rendelkezésükre a Sebasztopolba utazásra. A mecklenburgi nhg 19-én Várnán át Bécsbe utazott el. Frigyes Károly hg szombaton Brüsszába fog utazni.

A „Times“ párisi levelezője szerint, a legközelebb szétszóratott carlisticus csapatok, úgy látszik, előbb lázadtak föl, mielőtt a jelszót megkapták volna. Azt jelentik, hogy általános fegyveres fölkelés fog történni; azonban hozzátesszik, hogy a spanyol kormány elő van készülve annak elnyomására.

Bazine tábornagy ellen egy igen fontos okmányt tesznek közzé a francia lapok. Ezen okmány Mac-Mahon tábornagnak Bazainehez intézett sürgönye, melyet az utóbbi 1870. évi augusztus 23-án kapott meg, s négy öt napon keresztül eltitkolt táborokara előtt. Mac-Mahon szóban forgó sürgönye következőleg hangzik: „Mac-Mahon Bazaine nek. Megkaptam f. hó 19-ki sürgönyét. Rheimsban vagyok; Montmédy irányában nyomulok előre. Holnapután az Aisnen leszek, honnét a körülményekhez képest fogok manővrozni, hogy önnek segítségére menjek.“ Ezen sürgönyre alapított vád a leghatározottabban van formulázva. Andlau ezredes „Metz campagne et negotiations“ című munkájában, s újabban megerősített egy nemzetőrtiszt által, ki a vád bebizonyítására is késznek nyilatkozott.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, április 22. 1872.
— Uj előfizetést nyitunk 1872. május-decemberre 8 frítal, május-septemberre 5 frt o. é. A szerk.

— Ő császári és apostoli királyi felsége a hozzá legközelebb folyamodott szükölködők érdemesbjei részére magánpénztárából 500 frtot méltóztatott legkegyelmesebben engedélyezni.

— Ő felsége a királyné a hozzá segélyért folyamodó budai lakosok részére 300 forintot utalványozott.

— Rudolf koronaherceg a jövő évtől kezdve két esztendő Magyarországon fog tölteni és itt fejezendő be tanulmányait. Ezen elhatározásban azon szempont vezrelte a királyt, hogy a koronaherceg a pesti egyetem tanárai vezetése alatt sajátítsa el a magyar polgári és államjog ismeretét és egyéb Magyarországra vonatkozó ismereteket, melyeket Magyarország leendő fejedelmének tudnia okvellenül szüköség. A koronaherceg, ki különben is szivesen mulat Magyarországon, királyi atyja ezen elhatározását örömmel fogadta.

— Ásványviz használóknak! A külső-monostorutczában a gr. Nemes-féle kertben, a folyó 1872-dik év május 1-től kezdve a reggeli órákban, azaz 5-től 11 óráig mindenféle ásványvíz pohár és palack számra lesz kapható. Miután a kert tökéletesen park-szerűleg van rendezve, igen terjedelmes, a legszebb árnyékos csoportokkal bir, s a kényelem végett padokkal is el van látva: ásványvíz használóknak a legzeleszerűbb helyiség, a hol teljes kényelemmel és háborítatlanul gyakorolhatják az ásványvíz élvezését. Ugyanott annak idejében savó is lesz kapható, azonban ennek idenye csak a juh-fejéskor vevén kezdetét, azt későbbi értesítés fogja tudni adni. Bejárat: A monostor-utczáról és a sétaterre vezető utczáról az olajgyár melletti kapun. Bartha Lajos.

— A hadsereg szervezete háboru idején.

Egy hadseregnek hadilábra állításával járó tömeges tábori hatóságok és intézetek felállítása mindig bizonyos surlódást idéz elő, mely a szervezet többé-kevésbé jeles volta szerint többé-kevésbé érezhető. A hadvezetés dolga béke idején oly intézkedéseket tenni, hogy ezen surlódás minimumra szállítsák le. Hogy egy hadsereg gyorsan hadilábra állíttassék, első sorban elégséges keretrendszer, állandó ordre de bataille, a csapatok elhelyezése kiegészítő kerületeik közelében, a második sorban a politikai hatóságok buzgó közreműködése és jó közlekedési eszközök szüköségek. E tekintetben nálunk tagadhatatlanul nagy haladások történtek, habár még sok teendő van hátra. A rangfelelős kerestülvitelének szabatosága tekintetében szüköség, hogy minden hatóság pontosan tudja, hogy azon pillanatban, melyben a hadsereg vagy egy részének hadi lábra állítása elrendeltek, saját hatáskörében mit kell elrendelnie és végrehajtania. E tekintetben jelenleg szabatos szabályzatot dolgoztat ki a hadvezetés, mely a nagy hadgépzet minden részének pontos utasítást ad az iránt, hogy ilyen az állam javára rendkívül fontos pillanatban miképen kell eljárnia.

— Megjelent „Keresztény Magvető“ szerkesztik és kiadják Ferencz József és Kovácsi Antal VII kötet, első füzet Tartalma: 1.) A templom az államban, az anyaszentegyházban s a közművelődés ügyében. Koronka Antal. 2.) Bibliai tanulmányok: Simón Domokos. 3.) Néptanítóink feladata szemben az új idő követelményeivel. Váradi Károly. 4.) Az egyházi képviselő tanács

köréből. Pap Mózes. 5.) Egyházi mozgalmak Chr. 6.) Felelet az egy pár szóra. Ferencz József. 7.) Különfélék.

— Zemplénmegyében Homonán új távirda-állomás nyitattott korlátolt napiszolgálattal.

— Lovagjáték Pozsonyban. Pozsonyból írják április 18-áról: Ma tartott meg itt az első lovagjáték a gazdagon díszített részvény lovardában. Már a bevonulás impozáns látványt nyújtott. Egy hírnök apródk és lovaszmeisterek által vezettelve, egy induló hangjai mellett négy gyönyörű pár vágatott be büszke méneken a színterre: Dossewffy Julia grófnő, Rohan Benjámín hg, Cappi Julia gfnő, Rohan Viktor hg, Dóván Antonia kisasszony, Bartal Aurel, gróf Eszterházi Sándorné, gr. Eszterházi Miklós. Utánuk négy apród, ezek után egy quadrille udvarnok roccoco-ltozethben, végre egy kocsi-quadrille robbogott be. Zajos élelvezést idézett elő ket négyes fogat gr. Török és gr. Zichy Ernő pártatlan ügyességű vezetése alatt. Alig, hogy ezek sorakoztak, egy büszke pompás lovascsapat száguldott elé férfiak Cromwell korából, sajátszerű ellentétet képezve a roccoco-kor fényes udvaronczaival. Az előadott játékok közül különösen kiemelendő a női és a puritán quadrille, továbbá a kétfogatu menetek, melyek az ünnepély fénypontját képezték. A játékok még háromszor ismételtetni fog.

Apróságok.

— A furlangos tolvaj ellopota egy alvó vándorlegénynek a holmiját. Ez azonban hamar fölébredt, s látta mi történt, utánna futott a tolvajnak, beérte a város kapujánál, s elfogatta. A tolvaj egész indignációval mondá: hát miért fogtak el engem, hisz én sétálni voltam, találtam az uton egy tarisznyát és egy vándorlegényt, a pakkot felvettem, a legényt ott hagytam — ez az egész.

— Abdelkader legelőbb érkezvén Párisba, az arab nyelv tanárát állíták elébe. Ez őt arab nyelven üdvözölé. Midőn a professzor beszédét elvégezé, így szólt az emir tolmácsához: miért nem mondotta meg ez urnak, hogy én nem értek francziául.

Nemzeti színház.

[k. m.] Szombaton ápril 20-án Szilágyiné jutalomjátékául a „Trapezunti hercegnő“ adatott. A behizelő zene, a komikus helyzetekben gazdag mese, s a közreműködőknek élénk játéka egyaránt jóhatással volt, ez újdonság sikerére. A jutalomjáték megjelenése alkalmával a szépszámu közönség tapsokkal fogadta. Raphael Szilágyinének egyik jobb szerepe, tulzás nélkül játsza, s csiuossan énekl, egyes coupleteit a közönség kitüntette. A többi szereplők szintén igyekeztek és sok sikert arattak. Különösen kiemelhetjük Darait és Kassait; utóbbi ábrázolásában jól tudta folhasználni a humoros vonásokat, s azokból teljes, őszhangzatos képet alkotott. Vasárnap a „Zsidó honvédet“ hallottuk. Színészeink buzgalommal igyekeztek e sziművet érdekesé tenni, a mi egyes mozzanatoknál sikerült is. Kassai Izik szerepében jól jellemzé a magyar érzelmű zsidót, s komikai színészesével sok derűtséget okozott. Közönség szép számmal.

Keddén, ápril 23-án „Fekete orvos“. Dráma 5 felvonásban. Előjátékul.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

HUTFLÉSZ KÁROLY

váltó- és leszámító üzlete Kolozsvártt,

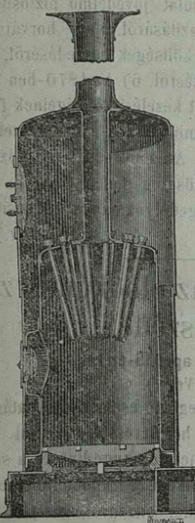
eddiggi üzletágait, u. m. magy. és osztr. állampapírok, sorsjegyek, arany-ezüst pénzek vásárlását, továbbá mindenféle nyeremények leszámítását, változtatlanul fenntartván, ezentul mindenféle, a külföldre u. m. Anglia, Franciaország, Olaszország, Oroszország és a sweiczi államba szóló és az illető országok pénznemeiben teljesítendő fizetések közvetítését is elvállalja, olyformán, hogy lefizettetvén nála az összeg az itteni pénznemben börzei árkelet szerint, erről meghatározott időre szóló ideiglenes nyugtát állít ki, s megérkezvén a fizetés helyéről a valósággal megtörtént fizetés tanúsítása, az időközben netán változott börzei árkelet különbségét az ideiglenes nyugta tulajdonosával véglegesen kiegyenlíti.

Ezen, az itteni üzletvilág nagy könnyebbségére szolgáló közvetítést csakis 1/4% százalék proviso felszámítása mellett eszközli.

A pontos szolgálatért eddiggi üzleti jóhímeve kezkesedik.

Mindenféle sorsjegyek, egyszeri vagy részletfizetés mellett, nemkülönbön igérvények, folyton kaphatók, tőzsdei árkelet szerint.

[443] 3-3

ROBEY ÉS TÁRSA

(Limited)

Pest, üllői út 1. szám alatt,

ajánlják a közelgő idényre szabadalmazott vaskeretű eséplőgépeiket és gőzmozdonyaikat, lójárgányos eséplőgépeiket, vetőgépeiket, úgyszintén javított álló felnyomatu gőzgépek felfele csövekkel.

Újabb gépeink általános elismert munkaképességök felment bennünket minden feldicsérestől, mert a tények felelnek meg, és csak arra kérjük a t. gazdaközönséget, gőzcséplőkre szóló megrendeléseiket mihamarább kezeinkhez juttatni, mert már is kivételesen sok ebbeli rendelmény tetetett nálunk.

Robey and Company Limited, Pest, üllői út 1. sz.

